

Aan de Tweede Kamer

t.a.v. de vaste Kamercommissie voor

Sociale Zaken en Werkgelegenheid

Per e-mail: cie.szw@tweedekamer.nl

i.a.a. cie.vws@tweedekamer.nl en Cie.jv@tweedekamer.nl

Datum	Bijlage(n)
30 april 2023	-
Contactpersoon	Doorkiesnummer
Esmé Wiegman	06-21703581
Esmé.wiegman@valente.nl	
Onderwerp	Ons kenmerk
Commissiedebat Arbeidsmigratie 16-05-2024	VA24-019

Geachte leden van de Tweede Kamer,

Op 16 mei 2024 spreekt u met minister van Gennip over arbeidsmigratie. Valente wil als brancheorganisatie voor participatie, begeleiding en veilige opvang, graag een aantal punten onder uw aandacht brengen. De leden van Valente zien dat het aantal dakloze EU-arbeidsmigranten toeneemt en dat zij in erbarmelijke omstandigheden op straat leven. Naast het feit dat deze kwetsbare arbeidsmigranten hierdoor persoonlijk lijden, heeft dit ook tot gevolg dat er meer overlast ontstaat op straat. De opvang van deze mensen door de leden van Valente levert een belangrijke bijdrage aan het voorkomen van dit leed en de overlast. Daarom vragen wij u om onderstaande punten mee te nemen in het debat op 16 mei.

1. Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers

1a. Financiering van het Plan van Aanpak

We verzoeken u om bij dit debat aandacht te vragen voor het Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers. Dit Plan van Aanpak is door staatssecretaris van Ooijen, minister van Gennip en staatssecretaris van der Burg in september 2022 aan uw Kamer gezonden¹. Wij zien dit plan niet terugkomen in de agendastukken voor 16 mei. Tot op heden is er geen duidelijkheid over de financiële middelen die nodig zijn om de doelen in het plan te realiseren. Deze duidelijkheid ontbreekt voor 2024, maar ook voor de jaren hierna. Wilt u de minister concreet de volgende vragen stellen:

- Kan de minister duidelijkheid geven over de financiering van dit plan van aanpak voor 2024 en de komende jaren?
- Kan de minister samen met de drie ministeries (J&V, SZW en VWS) concretiseren hoe de gezamenlijke begroting eruitziet en aangeven of er geld beschikbaar zal blijven komende jaren voor uitvoering van dit plan van aanpak?

¹ Zie: [Plan van Aanpak kwetsbare dakloze EU-burgers | Rapport | Rijksoverheid.nl](#)

1b. Pilot ‘Kortdurende opvang’ binnen het Plan van Aanpak

Als onderdeel van het Plan van Aanpak is in een aantal grote steden een pilot gestart met kortdurende opvang met extra ondersteuning voor dakloze EU-burgers om terug aan het werk te gaan of om terug te geleiden naar het land van herkomst. De eerste resultaten zijn positief en lijken aanleiding te geven voor continuering. Veel EU-arbeidsmigranten zitten enkel tussen banen in waardoor kortdurende opvang met begeleiding richting nieuw werk voldoende is om dakloosheid en de bijbehorende maatschappelijke kosten te voorkomen. Wij zouden er echter voor willen pleiten om de pilot niet alleen te continueren, maar ook uit te breiden in verband met toename van de aantallen dakloze arbeidsmigranten en de verergering van de maatschappelijke overlast.

- Overweegt de minister om de pilot ‘kortdurende opvang’ uit te breiden naar meer gemeenten/regio’s om dakloosheid van de EU-arbeidsmigranten en de daarmee gepaard gaande maatschappelijke kosten te voorkomen?
- Kan de minister de capaciteit voor de pilot ‘kortdurende opvang’ in de pilotsteden vergroten om recht te doen aan de daadwerkelijke aantallen van EU-arbeidsmigranten op straat?

2. Rechtentool voor gemeenten

De ministeries van VWS, J&V, SZW en de IND hebben een rechtentool ontwikkeld voor gemeenten om een goede beoordeling te kunnen maken of een dakloze EU-arbeidsmigrant wel of geen recht heeft op toegang tot de maatschappelijke opvang. Deze rechtentool wordt op dit moment in een zestal pilotgemeenten getest. De leden van Valente werkzaam in deze 6 pilotgemeenten zijn tevreden over deze rechtentool. Wij zien dan ook graag een uitbreiding van het gebruik van de rechtentool naar meer gemeenten. Daarbij is wel van belang dat er ook voldoende ruimte beschikbaar is in de maatschappelijke opvang om alle dakloze burgers, waaronder kwetsbare EU-arbeidsmigranten, een plek te kunnen bieden. Op dit moment merken we namelijk bij gemeenten ook enige terughoudendheid bij het toepassen van de rechtentool. Gemeenten beschikken niet over voldoende middelen voor de aanpak van dakloosheid en opvang in het algemeen, en daarmee ook niet om te voorzien in de opgebouwde rechten van de betreffende EU-arbeidsmigranten. Concreet verzoeken wij u daarom om de minister het volgende te vragen:

- Kan de minister de genoemde rechtentool meenemen in het pakket aan maatregelen om toegang tot het recht voor kwetsbare EU-arbeidsmigranten te verbeteren?
- Kan de minister erop toezien dat de rechtentool, na de evaluatie van de pilot in juni 2024, wordt uitgebreid naar alle gemeenten?
- Kan de minister de gemeenten extra middelen geven om hen in staat te stellen te voorzien in opvang en ondersteuning van kwetsbare EU-arbeidsmigranten met opgebouwde rechten?

3. Recht op toegang tot zorg en inschrijving BRP

Ten derde vragen wij u om aandacht te hebben voor het recht op toegang tot zorg voor EU-arbeidsmigranten en het belang van inschrijving in de BRP om onder meer dit recht te effectueren. In mei zal het plenaire debat over de ‘Wet toelating terbeschikkingstelling van arbeidskrachten’ plaatsvinden. Op dit moment ontbreekt het in deze wet aan een bepaling die inschrijving van EU-arbeidsmigranten in de BRP verplicht. Deze inschrijving is belangrijk om een

ziektekostenverzekering te kunnen afsluiten en daarmee toegang tot zorg te ontvangen. De Nederlandse Straatdokters Groep maakt zich hierom grote zorgen omdat het niet-verzekerd zijn van EU-arbeidsmigranten een aantal gevolgen heeft, waaronder:

- Weigering van betrokkenen in de reguliere zorg en daardoor verergering van klachten en persoonlijk lijden;
- Buitenproportionele kosten in en druk op de zorgketen;
- Onnodige overige maatschappelijke kosten en publieke hinder.

Voorafgaand aan de plenaire behandeling van het bovengenoemde wetsvoorstel in de derde week van mei heeft u ook van de Nederlandse Straatdokters Groep een brief ontvangen waarin dit punt uitgebreider wordt uitgelegd. Voor nu willen wij u alvast vragen:

- Welke maatregelen gaat de minister treffen om de inschrijving van EU-arbeidsmigranten te verbeteren?
- Hoe gaat de minister gemeenten ondersteunen om de inschrijving van deze groep goed uit te kunnen voeren?
- Gaat u werkgevers verplichten om bij gemeenten te melden dat zij gebruik maken van (ingeleende) EU-arbeidsmigranten?

4. Huurpositie van arbeidsmigranten

Als laatste vragen wij aandacht voor de huurpositie van EU-arbeidsmigranten. Arbeidsmigranten zijn in veel gevallen afhankelijk van hun werkgever als het gaat om huisvesting. Wij onderschrijven de aanbeveling in “Drie jaar na Roemer: Jaarrapportage arbeidsmigranten 2023”, namelijk dat er een zelfstandig huurcontract wordt ingevoerd voor alle woonvormen, ook in het geval van huisvesting op een bedrijfsterrein of groepsgewijze huisvesting. Uit angst om dakloos te raken, zeggen arbeidsmigranten vaak niks over de arbeidsomstandigheden en slechte leefomstandigheden. De machtsverhoudingen tussen werkgever en werknemer zijn uit verhouding. Wilt u de minister vragen:

- Kan de minister de aanbevelingen uit “Drie jaar na Roemer: Jaarrapportage arbeidsmigranten 2023” met betrekking tot versterken van de huurpositie van arbeidsmigranten uitvoeren?
- Op welke manier gaat de minister de arbeidsinspectie versterken om voldoende toezicht te kunnen houden op de arbeids- en leefomstandigheden van arbeidsmigranten?

Met vriendelijke groet,

Esmé Wiegman–van Meppelen Scheppink

Directeur Valente